

Rzecznik Finansowy

www.rf.gov.pl

Warszawa, dnia

07 LUT. 2017

RF/WBK/ZKB/3482/KC/16

**Rada Rodziców
przy Gimnazjum im. Św. Jana
Pawła II w Nadarzynie
ul. Żółwińska 41
05-830 Nadarzyn**

Szanowni Państwo,

Rzecznik Finansowy potwierdza otrzymanie Państwa wniosku z dnia 30 grudnia 2016 r. sprawie dotyczącej zastrzeżeń odnośnie świadczenia usług przez Banku Spółdzielczego w Nadarzynie w upadłości z siedzibą w Nadarzynie (dalej: Bank). Mając na względzie powyższe i działając na podstawie art. 24 ust. 2 pkt 5 ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 892, z późn. zm., dalej „ustawa o Rzeczniku”), po dokonaniu analizy zgromadzonej w sprawie dokumentacji, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Rzecznik Finansowy informuje, że po przeprowadzeniu szczegółowej analizy przekazanego przez Państwa wniosku oraz załączonej do niego dokumentacji, iż brak jest podstawy prawnej do podjęcia przez Rzecznika Finansowego działań w przedmiotowej sprawie.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o Rzeczniku, do zadań Rzecznika należy podejmowanie działań w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy reprezentuje, a w szczególności rozpatrywanie wniosków w indywidualnych sprawach, wniesionych na skutek nieuwzględnienia roszczeń klienta przez podmiot rynku finansowego w trybie rozpatrywania reklamacji (o którym mowa w Rozdziale 2 ustawy). Warunkiem podjęcia czynności przez Rzecznika jest m.in. spełnienie przesłanki podmiotowości, tj. możliwości zakwalifikowania danego podmiotu jako podmiotu rynku finansowego w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy. Kluczowym jest także wypełnienie przez składającego wniosek o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego kryterium „klienta podmiotu

rynku finansowego”. Zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. d ustawy o Rzeczniku klientem podmiotu rynku finansowego są osoby fizyczne, w tym klienci banku.

Z Państwa wniosku wynika, że posiadali Państwo, jako rada rodziców, rachunek bankowy w Banku. Działalność rady rodziców reguluje ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r., poz. 1943). Zgodnie ze stanowiskiem potwierdzonym w orzecznictwie sądów administracyjnych (por. np. wyrok WSA w Warszawie z 13 kwietnia 2016 r., sygn. II SAB/Wa 1069/15; postanowienie WSA w Opolu z 17 czerwca 2013 r., sygn. akt II SA/Op 268/13) rada rodziców nie posiada osobowości prawnej, a tym samym nie ma zdolności do czynności prawnych ani zdolności sądowej. Działalność Rzecznika Finansowego jest natomiast ograniczona tylko do klientów podmiotu rynku finansowego, które są osobami fizycznymi. Katalog podmiotów będących klientami podmiotu rynku finansowego został w sposób wyczerpujący uregulowany w art. 2 pkt 1 ustawy o Rzeczniku. Należy wskazać, że wśród nich nie znajdują się takie podmioty, jak np. rada rodziców. W zawiązku z powyższym eliminuje to możliwość podjęcia przez Rzecznika Finansowego działań zgodnie z ustawą w przedmiotowej sprawie.

Niezależnie od powyższego, oczywiście Rzecznik Finansowy dostrzega niepokojącą praktykę Banku, polegającą na zawarciu umowy rachunku bankowego z podmiotem, który nie posiada osobowości prawnej. W ocenie Rzecznika Finansowego Bank, działając jako profesjonalista oraz podmiot zaufania publicznego, nie powinien zawierać umowy rachunku bankowego z radą rodziców, gdyż zgodnie z treścią art. 49 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 1988), podmiot ten z mocy prawa nie może być jego stroną. Ustawodawca w powyższym przepisie w sposób wyczerpujący wskazał podmioty, na rzecz których banki mogą prowadzić rachunki bankowe. W ww. katalogach nie ujęto rad rodziców. W konsekwencji powyższego, po zawieszeniu działalności Banku, Bankowy Fundusz Gwarancyjny odmówił Państwu wypłaty środków gwarantowanych, uznając, że rada rodziców nie posiada statusu deponenta w rozumieniu art. 20 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2016 r., poz. 996, dalej: ustawa o BFG).

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o BFG, do zadań Funduszu należy m.in. wykonywanie obowiązków wynikających z gwarantowania depozytów, w szczególności dokonywanie wypłaty środków gwarantowanych deponentom. Deponentem w rozumieniu ustawy jest osoba lub podmiot uprawniony do świadczenia

pieniężnego, o którym mowa w art. 20 i art. 21. Zgodnie z treścią art. 20 ustawy o BFG, uprawnione do świadczenia pieniężnego są wyłącznie osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, szkolne kasy oszczędnościowe, pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe.

Z powyższych przepisów wynika zatem, iż tylko ww. podmioty są uprawnione do otrzymania środków gwarantowanych, o których mowa w niniejszej ustawie. W tym kontekście należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 53 ustawy o systemie oświaty, rada rodziców reprezentuje ogół rodziców uczniów. Faktem jest, że Bank zawarł umowę rachunku bankowego z radą rodziców, a na powyższym rachunku znajdowały się środki pieniężne w łącznej wysokości 14.034 zł. Nie sposób przyjąć, że zawieszenie działalności Banku, a następnie jego upadłość doprowadziły do tego, iż ww. wierzytelność przestała istnieć, ponieważ umowa rachunku bankowego została zawarta z podmiotem, który nie może być jego stroną. A taki właśnie wniosek nasuwa się po lekturze zarówno z treści pisma Banku, jak i pisma BFG. Wydaje się jednak, że skoro rada rodziców nie posiada osobowości prawnej, a jednocześnie reprezentuje ogół rodziców uczniów, to można by przyjąć, że środki te należą do rodziców uczniów, którzy dokonali wpłat na składki ubezpieczeniowe NNW dzieci oraz składki OC pracowników szkoły, a nie do samej rady rodziców. Świadczą o tym załączone do wniosku potwierdzenia przelewów do Interrisk TU S.A. Przyjmując zatem ww. szeroką, aczkolwiek uprawnioną interpretację, należałoby przyjąć, że wszyscy rodzice uczniów, których reprezentuje rada rodziców i którzy dokonali wpłaty składek na ubezpieczenie, mieliby możliwość zgłoszenia się do BFG o zwrot środków gwarantowanych w części przysługującej każdemu z nich.

Należy jednakże zaznaczyć, że przedstawiona powyżej argumentacja Rzecznika Finansowego może nie zostać zaakceptowana przez BFG. Wydaje się bowiem, że podmiot ten może odmówić wypłaty świadczenia gwarantowanego uznając, że stroną umowy jest rada rodziców, a nie rodzice uczniów, których rada reprezentuje. W takim przypadku zaistniały spór będzie miał charakter cywilnoprawny i jako taki będzie mógł być rozstrzygnięty przez sąd powszechny. Trzeba pamiętać, że w toku procesu powstanie konieczność, zgodnie z art. 6 k.c. udowodnienia zasadności Państwa roszczeń, które powinny znajdować swoje odzwierciedlenie w stanie faktycznym, a także wykazania związku przyczynowego pomiędzy działaniem danego podmiotu a poniesioną szkodą. Zgodnie bowiem z powołanym przepisem, *Ciążar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, które z faktu tego wywodzi skutki prawne.* Z

kolei, z godnie z art. ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2014 r. poz. 101 ze zm.; dalej: k.p.c.), „*Strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód nie wskazany przez stronę*”. Należy zaznaczyć, że zasadność tych twierdzeń zostanie oceniona przez sąd, gdyż to on posiada uprawnienia do prowadzenia postępowania dowodowego mającego na celu ustalenie stanu faktycznego sprawy. Oczywiście sąd może oddalić pozew w Państwa sprawie jeżeli uzna, iż roszczenie w takim zakresie nie zasługuje na uwzględnienie. To może sprawić, iż będą Państwo zobligowani do poniesienia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika drugiej strony, jeżeli takiego pełnomocnika strona przeciwna ustanowi. Nie wyklucza to oczywiście możliwości wystąpienia do Sądu na podstawie art. 102 ustawy dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1025, z późn. zm.) z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych. Należy jednak pamiętać o ww. przytaczanych wyrokach WSA, zgodnie z którymi rady rodziców nie posiadają osobowości prawnej, a tym samym zdolności sądowej.

Niezależnie od powyższego Rzecznik Finansowy informuje, że wystąpił do Komisji Nadzoru Finansowego oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w celu zbadania przez te organy zaistniałej w niniejszej sprawie praktyki dotyczącej oferowania i zawierania umów rachunków bankowych (rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych) z radami rodziców. W ocenie Rzecznika Finansowego tego rodzaju praktyka generuje szereg problemów natury prawnej. W przypadku upadku Banku, w którym prowadzony jest rachunek dla rady rodziców, podmiot ten ma problemy z odzyskaniem utraconych środków ze świadczeń gwarantowanych z BFG. Wątpliwości budzi również przekazywanie radom rodziców informacji o gwarancji zdeponowanych środków przez BFG w sytuacji ogłoszenia upadłości danego banku. Z powyższych względów w ocenie Rzecznika Finansowego zasadnym było przekazanie powyższych informacji ww. organom.

Z poważaniem,

Z upoważnienia Rzecznika Finansowego
Zastępca Kierownika Zespołu Prawnego
Wydziału Klienta/Rynku Bankowo-Kapitałowego

Michał Masłowski